

WIADOMOŚCI ENTOMOLOGICZNE T. 23, Supplement 1

Sówkowate (*Lepidoptera: Noctuidae*)
środkowego Podlasia

The noctuids (*Lepidoptera: Noctuidae*)
of the Central Podlasie

JANUSZ NOWACKI¹, DARIUSZ WASILUK²

¹Katedra Entomologii AR, ul. Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań

²Leśnictwo Huszlew, 08-206 Huszlew

Poznań 2004

TREŚĆ

Wstęp	5
Teren badań	6
Metody badań	13
Systematyczny przegląd gatunków <i>Noctuidae</i> wykazanych z terenu badań	14
Omówienie wyników	49
Summary	51
Piśmiennictwo	52

ABSTRACT: As a result of the studies on noctuid moths (*Lepidoptera: Noctuidae*), carried out during the years 1995 – 2003 in the Central Podlasie (Eastern Poland), 315 species were found (63% of Polish noctuid moths). Some of them are rare in Poland. The following information is provided for each species: distribution in the studied area, period of appearance of imagines, as well as abundance according to a five-grade scale are given.

KEY WORDS: *Lepidoptera*, *Noctuidae*, Poland, Central Podlasie, fauna.

Wstęp

W ostatnich dwóch dekadach XX wieku dało się zauważyć wyraźne nasilenie badań nad roziedleniem motyli w Polsce. Zaowocowało to opracowaniem wykazu rozmieszczeniowego motyli Polski (BUSZKO, NOWACKI 2000), będącego podsumowaniem stanu fauny *Lepidoptera* naszego kraju na koniec XX wieku. We wspomnianej pracy przedstawiono występowanie gatunków w poszczególnych województwach według podziału administracyjnego z 1999 roku.

Sówkowate które, są najliczniejszą rodziną motyli w Polsce, chętnie odławianą i obserwowaną przez licznych lepidopterologów, nie doczekały się jak dotąd całościowego, monograficznego opracowania, omawiającego szczegółowo ich roziedlenie w skali naszego kraju. Wpływ na to w dużej mierze ma nierównomierne zbadanie obszaru Polski pod względem roziedlenia *Noctuidae* (NOWACKI 1994). Aktualnie najlepiej przebadanymi regionami naszego kraju, pod względem roziedlenia sówkowatych, są obszary wschodniej Polski. Dobrze poznane są *Noctuidae* Puszczy Augustowskiej (KOKOT 1995; NOWACKI, RUDNY 1992; NOWACKI 1993), Puszczy Białowieskiej (BUSZKO i in. 1996; WĄSALA 2001), Polesia (NOWACKI, HOŁOWIŃSKI 1999, 2002), Roztocza (BUSZKO i in. 1996; NOWACKI 1992, 1993; NOWACKI, SOSIŃSKI 1993), Bieszczadów i Pogórza Przemyskiego (BIELEWICZ 1973, 1984; NOWACKI i in. 1993). Z terenów Podlasia oprócz kompleksowego opracowania Puszczy Białowieskiej nie ma innego całościowego opracowania fauny sówkowatych, poza informacjami o kilku rzadkich, interesujących gatunkach (KORDY i in. 1997; NOWACKI 2002; NOWACKI i in. 1997).

W latach 1995 – 2003 autorzy przeprowadzili badania nad zgrupowaniami *Noctuidae* na terenie środkowego Podlasia. Wyniki tych badań przedstawiono w niniejszym opracowaniu.

Autorzy składają serdeczne podziękowania Panu Dariuszowi ŁUPIŃSKIEMU za uczestnictwo w gromadzeniu materiału badawczego i udostępnieniu go dla potrzeb niniejszego opracowania.

Teren badań

Według podziału fizycznogeograficznego obszar badań położony jest na granicy dwóch dużych europejskich prowincji: Nizy Środkowoeuropejskiego i Nizy Wschodnioeuropejskiego. W obrębie wspomnianych prowincji, których granica przebiega przez teren badań wzdłuż doliny Bugu, sąsiadują ze sobą makroregiony: Nizina Południowopodlaska i Nizina Północnopodlaska (KONDRACKI 1991). Teren badań obejmuje południowo-zachodnią, brzeżną część mezoregionu Wysoczyzny Drohiczyńskiej wchodzącej w skład Niziny Północnopodlaskiej oraz fragmenty mezoregionów Niziny Południowopodlaskiej: Podlaskiego Przełomu Bugu, wschodniej części Wysoczyzny Siedleckiej oraz północnej części Równiny Łukowskiej (KONDRACKI 1994). Omówiony obszar, w którego najciekawszych przyrodniczo ekosystemach przeprowadzono badania nad sówkowatymi, dla potrzeb pracy określono jako środkowe Podlasie.

W podłożu geologicznym terenu badań na krystalicznej płycie prekambryjskiej obniżenia podlaskiego, występują skały osadowe okresu kredowego silnie zmodyfikowane przez erozję preglacjalną i interglacjalną. W czwartorzędzie uformowana została obecna rzeźba, która na obszarze wysoczyzn ma charakter peryglacjalnych równin denudacyjnych o wysokości dochodzącej do 190 – 200 m n.p.m., przeciętych wcinającą się głęboko doliną Bugu. Podkreślić należy, że mimo pokrycia skał kredowych utworami czwartorzędowymi o miąższości od kilku do kilkudziesięciu metrów, wywierają one znaczny wpływ na charakter obecnych środowisk środkowego Podlasia. W okolicach Mielnika dolina przechodzi w poprzek strefy moreny czołowej zlodowacenia warciańskiego odsłaniając płytko zalegające wapienie kredowe (KONDRACKI 1972). Głębokość wcięcia doliny w otaczające wysoczyzny miejscami osiąga do 60 m. Natomiast szerokość doliny wynosi od 1,5 do 6 km.

Klimat ma cechy klimatu umiarkowanie kontynentalnego. Wyraźnie rysują się kontrasty pomiędzy ciepłym latem o średniej temperaturze ok. 18° C, a średnią temperaturą w zimie ok. – 4° C. O kontynentalnym charakterze klimatu terenu badań świadczy także długość trwania pór roku: lato trwa około 3 miesiące, a długa zima nawet do 4 miesięcy. Średnia suma opadów wynosi około 550 mm rocznie. Pod względem geobotanicznym teren badań w całości należy do Krainy Podlaskiej (KONDRACKI 1991). Specyficzny mikroklimat w dość zróżnicowanym terenie, spowodował wykształcenie się bogatej szaty roślinnej należącej do różnych elementów fitogeograficznych. Występujące tam zespoły roślinne uszeregować można według ich wymagań siedliskowych. Rozpoczynając od siedlisk najwilgotniejszych są to:

1. Zbiorowiska roślinności wodnej i szuwarowej występujące głównie w jeziorach, starorzeczach i kanałach odwadniających (Fot. 1).
2. Zbiorowiska turzycowe z klasy *Phragmitetea* występujące głównie na podmokłych otwartych siedliskach oraz wśród zarośli i lasów olszowych, głównie w dolinie Bugu oraz mniejszych cieków wodnych, a także zaniedbanych stawów rybnych (Fot. 2).
3. Zbiorowiska wilgotnych łąk torfowiskowych powstałych w efekcie osuszenia torfowisk niskich występujące w dolinie rzeki Tocznej i Krzywej (Fot. 3).
4. Zbiorowiska łąk z dużym udziałem roślinności zielnej, występujące jako łąki kośne szczególnie w dolinie Bugu i Tocznej (Fot. 4).
5. Zbiorowiska lasów i zarośli wierzbowo-olszowych z klasy *Alnetea glutinosae* licznie występujące na mokrych glebach torfowych okresowo podtapianych, szczególnie w dolinie Bugu, Tocznej i Krzywej (Fot. 5).
6. Zbiorowiska lasów iglastych z klasy *Vaccinio-Piceetea*, które występują w postaci różnych typów borów w zależności od wilgotności i żyzności siedliska. Głównie są to: bór świeży i bór mieszany.
7. Zbiorowiska lasów liściastych z klasy *Quercio-Fagetea* zajmujące znacznie mniejszą powierzchnię od poprzednich, a występujące głównie w postaci lasu grądowego, dąbrów bądź lasów mieszanych (Fot. 6).
8. Zbiorowiska upraw rolnych z klas *Secalietea* i *Chenopodietea* oraz ruderalne z klas *Artemisietea*, *Plantaginetea* czy *Epilobietea angustifolii* występujące płatowo wokół siedzib ludzkich, przydroży czy zrębów leśnych.
9. Zbiorowiska psamofilnych muraw z rzędu *Corynephorretalia* występujące na nasłonecznionych, piaszczystych wydmach w dolinie Bugu (Fot. 7).
10. Zbiorowiska kserotermicznych muraw z rzędu *Festuco-Sedetalia* występujące na nasłonecznionych piaszczystych zboczach doliny Bugu w okolicy Mielnika (Fot. 8).

Na opisanym terenie systematyczny zbiór materiału badawczego prowadzono na następujących stanowiskach:

- Chotycze FC28: stanowisko zlokalizowane na polanie leśnej w okolicy wsi Jezioro. W najbliższym otoczeniu występuje naturalny zbiornik wodny porośnięty roślinnością szuwarową. Stanowisko otoczone różnowiekowym drzewostanem o zróżnicowanym składzie gatunkowym. Większość stanowią drzewostany liściaste i mieszane w skład których wchodzi między innymi wiekowy dąb tworząc drzewostany z klasy *Quercio-Fagetea*.

- Huszlew FC28: stanowisko zlokalizowane na skraju lasu przy leśniczówce „Huszlew”. W najbliższym otoczeniu występują lasy mieszane przechodzące w bory mieszane. Od południa występują pola uprawne wsi Huszlew.
- Kisielew FD20: stanowisko zlokalizowane przy leśniczówce „Kisielew”. W najbliższym otoczeniu występują lasy liściaste z dużym udziałem dębu, przechodzące w bory mieszane. Ponadto występują tam również grunty rolne wsi Kisielew oraz nieużytki.
- Korczew FD10: stanowisko zlokalizowane przy leśniczówce „Korczew”. W najbliższym otoczeniu występują lasy łąkowe oraz pola uprawne i nieużytki.
- Kózki FD20: stanowisko zlokalizowane w dolinie Bugu na terenie rezerwatu przyrody „Kózki”. W najbliższym otoczeniu występują głównie psamofilne murawy porastające nadrzeczne wydmy. W zbiorowiskach tych pojedynczo rosną także: berberys, jałowiec, dzika róża, sosna, wierzba iwa. W pewnym oddaleniu, wokół starorzecza Bugu występuje fragment olsu.
- Łosice FC18: stanowisko zlokalizowane w dolinie rzeki Tocznej. W najbliższym otoczeniu występowały: torfiaste podmokłe łąki, ogródki działkowe, zarośla olszowo-wierzbowe oraz nasadzony drzewostan parkowy.
- Mielnik FD30: stanowisko zlokalizowane na północny zachód od wsi Mielnik. W najbliższym otoczeniu w kierunku południowym rozciągają się zbocza porośnięte murawami kserotermicznymi, częściowo opanowane przez roślinność krzewiastą (jałowiec, tarnina, szakłak, dereń i inne). W pewnym oddaleniu, od strony południowej i wschodniej, występują lasy mieszane i liściaste. Od strony północnej rozciągają się liczne ugory i nieużytki poprzedzielane różnowiekowymi łaskami sosnowymi.
- Osłowo FD30: stanowisko zlokalizowane na północny wschód od wsi Osłowo. W najbliższym otoczeniu występują głównie murawy kserotermiczne porastające piaszczyste zbocza doliny Bugu, podobnie jak na stanowisku w Mielniku.
- Woźniki FC28: stanowisko zlokalizowane w obrębie leśniczówki „Woźniki”. Od strony północnej występują lasy o zróżnicowanych typach siedliskowych, począwszy od siedlisk borowych aż do siedlisk charakterystycznych lasom wilgotnym. W najbliższym otoczeniu w kierunku południowym i zachodnim występują stawy rybne porośnięte roślinnością szuwarową, a w dolinach rzek Krzywej i Tocznej podmokłe torfiaste łąki z licznymi zadrzewieniami olszowymi i wierzbowo-topolowymi. W kierunku wschodnim dominują uprawy rolne i łąkowe.

Fot. 1. Zbiorowisko roślinności wodnej i szuwarowej na stanowisku Chotycze.
Phot. 1. A community of aquatic and rush plants at the Chotycze stand.

Fot. 2. Fragment zbiorowiska turzycowego w rezerwacie „Trojan” na stanowisku Zabuze.
Phot. 2. Sedge community in the "Trojan" nature reserve at the Zabuze stand.

Fot. 3. Zbiorowisko wilgotnej łąki torfowiskowej w dolinie rzeki Tocznej na stanowisku Zaborze.

Phot. 3. A wet peaty meadow community at the Zabuże stand in the Toczna river valley.

Fot. 4. Zbiorowisko łąkowe w dolinie Bugu na stanowisku Zabuże.

Phot. 4. A grassland community at the Zabuże stand in the river Bug valley.

Fot. 5. Fragment zbiorowiska zarośli wierzbowo-olszowych w dolinie rzeki Tocznej na stanowisku Woźniki.

Phot. 5. Riverside willow and alder bush community at the Woźniki stand in the Toczna river valley.

Fot. 6. Fragment lasu liściastego na stanowisku Chotycze.

Phot. 6. A deciduous woodland at the Chotycze stand.

Fot. 7. Fragment psamofilnych muraw w dolinie Bugu na stanowisku Kózki.

Phot. 7. Psammophytic swards at the Kózki stand in the Bug river valley.

Fot. 8. Fragment kserotermicznej murawy na piaszczystych zboczach doliny Bugu na stanowisku Mielnik.

Phot. 8. Xerothermic swards on sandy slopes of the Bug river valley at the Mielnik stand.

- Zaborze FC29: stanowisko zlokalizowane na zachód od wsi Zaborze w dolinie rzeki Toczna, na podmokłych torfiastych łąkach. W najbliższym otoczeniu od strony zachodniej znajduje się wyrobisko po torfie porośnięte roślinnością szuwarową oraz zaroślami wierzbowymi. W pewnej odległości od strony północnej znajduje się kompleks leśny – przewagę stanowią tam siedliska boru mieszanego świeżego.
- Zabuże FD30: stanowisko zlokalizowane na zachód od miejscowości Zabuże. W najbliższym otoczeniu występują zbiorowiska stosunkowo suchych łąk w dolinie Bugu z licznymi pojedynczo występującymi starymi dębami. Wokół starorzeczy występują zbiorowiska szuwarowe oraz zarośla olszowo-wierzbowe, stanowiące fragment rezerwatu przyrody „Trojan”. W niewielkim oddaleniu liczne środowiska leśne o charakterze borów świeżych i borów mieszanych.

Metody badań

Materiał badawczy będący podstawą niniejszej pracy gromadzono systematycznie w latach 1995 – 2003. W trakcie badań stosowano szeroki zakres metod pozyskiwania materiału. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć:

1. Odłowy imagines na światło. Prowadzono je na wszystkich wymienionych wcześniej stanowiskach z zastosowaniem lamp rtęciowych o mocy 250 W zasilanych z generatora prądotwórczego. Powyższymi metodami gromadzone były całonocne próby jednostkowe w okresach od końca marca do końca października, z częstotliwością średnio trzy próby na dekadę.
2. Odłowy na przynęty pokarmowe. Prowadzono je najczęściej łącznie z bezpośrednimi odłowami na światło. Jako przynętę wykorzystywano sfermentowane wino owocowe, w którym moczono grube sznurki i następnie wieszano je na gałęziach drzew i krzewów w badanych ekosystemach. Zwabione motyle zbierano bezpośrednio do zatruwaczek. W odłowach tych wykorzystywano także przynęty naturalne: kwitnące rośliny, wyciekające soki z drzew.
3. Odłowy na upatrzonego. Metodą tą odławiano przy pomocy siatki entomologicznej nieliczne gatunki *Noctuidae*, których imagines są aktywne w dzień, a także prowadzono zbiór gąsienic przeszukując rośliny pokarmowe. Metodami tymi zgromadzono nieznaczną część materiału, choć pewne gatunki odłowione tymi metodami nie były stwierdzane przy pomocy dwóch pierwszych metod podstawowych.

Systematyczny przegląd gatunków *Noctuidae* wykazanych z terenu badań

Dla każdego gatunku podano stanowiska, z których był wykazany; okres pojawu imagines (cyfra rzymska oznacza miesiąc, a cyfra arabska dekadę) oraz liczebność w umownie przyjętej skali: sporadyczny (1–5 osobników), pojedynczy (6–25 osobników), nieliczny (26–100 osobników), liczny (101–1000 osobników), masowy (powyżej 1000 osobników).

*ACRONICTINAE**Moma alpium* (OSB.)

Mielnik, Woźniki, Osłowo, Zabuże, Kisielew, Chotycze, Huszlew; V(3) – VII(1) oraz IX(1); pojedynczy.

Acronicta alni (L.)

Mielnik, Woźniki, Osłowo, Zaborze; V(1) – VI(2) oraz VIII(2); pojedynczy.

Acronicta psi (L.)

Mielnik, Woźniki, Zabuże, Korczew, Zaborze, Kisielew, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Kózki; V(3) – VIII(1); nieliczny.

Acronicta aceris (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże; V(2) – VI(2) oraz VII(1–2); pojedynczy.

Acronicta leporina (L.)

Woźniki, Mielnik, Zabuże, Zaborze, Osłowo, Kisielew, Chotycze, Huszlew, Kózki, Łosice; V(2) – VI(3) oraz VII(2) – VIII(3); nieliczny.

Acronicta megacephala (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Zabuże, Kisielew, Chotycze, Zaborze, Huszlew, Łosice, Kózki; IV(3) – VI(3) oraz VII(1) – VIII(2); liczny.

Acronicta strigosa (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Kisielew, Łosice, Chotycze; V(3) – VI(3); nieliczny.

Acronicta auricoma (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zaborze, Zabuże, Chotycze, Huszlew, Łosice, Kisielew; IV(3) – VI(2) oraz VII(1) – IX(1); nieliczny.

Acronicta cinerea (HUFN.)

Osłowo, 22 VII 1998 – 1 ex.; Woźniki, 26 V 2003 – 1 ex.

Acronicta rumicis (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Korczew, Zaborze, Kisielew, Łosice, Chotycze, Huszlew, Kózki; IV(3) – VI(1) oraz VII(2) – X(1); liczny.

Craniophora ligustri (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Chotycze, Huszlew; IV(3) – V(2) oraz VII(2) – VIII(2); nieliczny.

Simyra nervosa (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Korczew; V(1) – VI(2) oraz VII(2) – VIII(3); nieliczny.

Simyra albovenosa (GOEZE)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Zabuże, Zaborze, Kisielew; IV(3) – V(3) oraz VII(2–3); nieliczny.

BRYOPHILINAE*Cryphia algae* (FABR.)

Woźniki, Osłowo; VII(2) – VIII(3); pojedynczy.

HERMINIINAE*Simplicia rectalis* (EV.)

Woźniki; VI(1–2) oraz VIII(2) – IX(2); pojedynczy.

Jest to gatunek lokalny stwierdzony w Polsce na nielicznych, rozproszonych stanowiskach. Nie wykazany z północnych regionów naszego kraju (BUSZKO, NOWACKI 2000).

Trisateles emortualis (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Chotycze; VI(1–3) oraz VIII(2); nieliczny.

Paracolax tristalis (FABR.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Zabuże, Zaborze, Kisielew, Huszlew; VI(2) – VII(3); nieliczny.

Macrochilo cribrumalis (HBN.)

Woźniki, Zabuże; VI(2) – VII(2); pojedynczy.

Herminia tarsipennalis TREIT.

Woźniki, Osłowo, Zabuże, Mielnik; VI(1–3); nieliczny.

Herminia tarsicrinalis (KNOCH)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zaborze, Chotycze; VI(1–2); nieliczny.

Herminia grisealis (DEN. et SCHIFF.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Chotycze, Zaborze, Zabuże, Kózki, Kisielew; V(3) – VII(1) oraz VIII(1–2); liczny.

Polypogon tentacularia (L.)

Mielnik, Osłowo, Kisielew, Zaborze, Zabuże; VII(1–3); nieliczny.

Polypogon strigillata (L.)

Woźniki, Osłowo, Zaborze, Mielnik, Chotycze, Zabuże; V(3) – VII(2); nieliczny.

*STREPSIMANINAE**Hypenodes humidalis* DOUBL.

Woźniki, Kisielew, Mielnik; VI(2) oraz VIII(1) – IX(1); nieliczny.

Schrankia costaestrigalis (STEPH.)

Woźniki, Chotycze; V(2) oraz VIII(3) – IX(2); sporadyczny.

Schrankia taenialis (HBN.)

Chotycze, Mielnik; VII(1) oraz VIII(3); nieliczny.

Jest to gatunek azjatycko-śródziemnomorski występujący lokalnie na obszarze środkowej Europy. W Polsce wykazany z nielicznych stanowisk na terenie całego kraju (BUSZKO, NOWACKI 2000).

*CATOCALINAE**Catocala sponsa* (L.)

Woźniki, Osłowo, Kisielew, Chotycze, Huszlew, Zabuzę, Korczew; VII(1) – VIII(3); nieliczny.

Catocala fraxini (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Łosice, Chotycze, Huszlew, Zabuzę, Korczew, Kisielew; VII(3) – X(2); nieliczny.

Catocala nupta (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Zabuzę, Kisielew, Korczew, Łosice, Kózki; VII(1) – IX(3); nieliczny.

Catocala elocata (ESP.)

Woźniki, Łosice; VIII(1) – X(2); pojedynczy.

Catocala promissa (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Chotycze, Kisielew, Zabuzę; VII(1) – VIII(3); liczny.

Catocala fulminea (SCOP.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuzę, Łosice, Huszlew, Kisielew; VII(1–3); nieliczny.

Minucia lunaris (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik; V(3) – VI(1); pojedynczy.

Prodotis stolidus (FABR.)

Woźniki, 2 VIII 1997 – 1 ex.; Mielnik, 23 IX 1999 – 1 ex.

Jest to gatunek występujący w strefie subtropikalnej północnej Afryki, południowej Europy i Azji. Charakteryzuje się silnymi tendencjami migracyjnymi w kierunku północnym, docierając nawet do północnej Europy, gdzie był obserwowany na Wyspach Brytyjskich, w Danii, Finlandii i Szwecji. W Polsce migrujące osobniki obserwowane były sporadycznie wzdłuż wschodniej granicy kraju: Bircza, Przeworsk, okolice Szklä, Barwik na obszarze Biebrzańskiego Parku Narodowego (FRĄCKIEL i in. 1997), a także w Macoszynie koło Włodawy (NOWACKI, HOŁOWIŃSKI 1999).

Lygephila pastinum (TREIT.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zaborze, Zabuże; VI(3) – VII(2) oraz IX(1–2); nieliczny.

Lygephila viciae (HBN.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki; V(3) – VI(2); nieliczny.

Tyta luctuosa (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Osłowo; VII(3) – VIII(1); pojedynczy.

Callistege mi (CL.)

Woźniki, Osłowo, Zaborze, Mielnik, Łosice, Zabuże, Kózki; V(2–3); nieliczny.

Euclidia glyphica (L.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Łosice, Chotycze, Zabuże, Zaborze, Kózki; V(1) – VI(2) oraz VII(2); nieliczny.

Laspeyria flexula (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Kisielew, Chotycze, Kózki, Zaborze, Korczew, Łosice; VI(1) – VII(3) oraz VIII(3) – IX(3); liczny.

CALPINAE

Scoliopteryx libatrix (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Huszlew, Łosice; VI(3) – VII(3) oraz VIII(2) – VI(1); nieliczny.

*HYPENINAE**Hypena proboscidalis* (L.)

Woźniki, Chotycze, Zabuze, Mielnik, Osłowo, Łosice, Korczew, Zaborze, Huszlew; V(3) – VII(3) oraz VIII(2) – IX(2); liczny.

Hypena rostralis (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Kisielew, Łosice; VIII(1) – IV(3); nieliczny.

Hypena crassalis (FABR.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Chotycze, Huszlew; VI(1) – VII(1); pojedynczy.

Hypena obesalis TREIT.

Woźniki, 13 IX 1995 – 1 ex. oraz 3 IX 2002 – 1 ex.

Jest to gatunek występujący w środkowej Europie głównie w rejonach górskich i podgórskich. W Polsce dotychczas notowany jedynie na południu kraju od Karkonoszy (NOWACKI 1998a) po Bieszczady (BIELEWICZ 1973). Poza rejonami górskimi wykazany z Ligoty Tworkowej (DROZDA 1962), okolic Krakowa (RAZOWSKI, PALIK 1969) i Zawiercia (ROMANISZYN, SCHILLE 1929)

Phytometra viridaria (CL.)

Woźniki, Osłowo, Zaborze, Mielnik; VI(2) – VII(3); nieliczny

Rivula sericealis (SCOP.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Łosice, Zaborze, Zabuze, Korczew, Kózki, Kisielew; V(3) – VII(2) oraz VII(2) – X(2); liczny.

Parascotia fuliginaria (L.)

Woźniki, Osłowo; VII(3) – VIII(2); pojedynczy.

Colobochyla salicalis (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Zabuze, Zaborze; V(3) – VI(2); nieliczny.

*PLUSIINAE**Lamprotes c-aureum* (KNOCH)

Mielnik, 7 IX 1999 – 1 ex.

Diachrysia chrysitis (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Kisielew, Kózki, Zabuże, Zaborze, Korczew; V(3) – VI(3) oraz VII(2) – X(1); liczny.

Macdunnoughia confusa (STEPH.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Chotycze, Huszlew, Korczew, Kózki, Kisielew; IV(3) – VI(3) oraz VII(1) – X(1); liczny.

Plusia festucae (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Korczew, Zaborze, Huszlew, Chotycze; V(3) – VI(3) oraz VII(3) – X(1); nieliczny.

Plusia putnami (GROTE)

Zabuże, Woźniki; VII(1–3); sporadyczny.

Autographa gamma (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Zaborze, Kózki, Huszlew, Chotycze, Korczew, Kisielew; VI(1) – VII(1) oraz VII(3) – IX(2); masowy.

Autographa mandarina (FR.)

Woźniki, Osłowo; VII(1–3); pojedynczy.

Jest to gatunek eurosyberyjski, docierający na zachodzie do środkowej Europy i Skandynawii, występując wokół Morza Bałtyckiego w Finlandii, Danii, Niemczech i Szwecji (NOWACKI 1994). W Polsce wykazany jedynie na stanowiskach w północnych i wschodnich rejonach kraju (BUSZKO, NOWACKI 2000).

Autographa pulchrina (HAW.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Huszlew, Chotycze, Zaborze; V(2) – VII(2); nieliczny.

Autographa bureatica (STGR.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże; VI(1) – VII(1); pojedynczy.

Jest to gatunek holarktyczny występujący w Palearktyce od Japonii, Przy-morskiego Kraju i Kamczatki po północną i środkową Europę. W Europie środkowej występuje w zwartym zasięgu w północno-wschodnich rejonach oraz lokalnie jako relikw glacialny w górach : Alpy, Karpaty, Sudety. W Polsce *A. bureatica* wykazany był dotychczas z: Pobrzeża Bałtyku, Puszczy Augustowskiej, Wyżyny Lubelskiej, Roztocza (NOWACKI 1997), Karkonoszy (NOWACKI 1998), a także Polesia (NOWACKI, HOŁOWIŃSKI 1999).

Autographa jota (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Korczew, Zabuże; VI(1) – VII(1); nieliczny.

Autographa bractea (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, 16 VII 2000 – 1 ex.

Syngrapha interrogationis (L.)

Woźniki, 14 VIII 1995 – 2 exx. oraz 8 VIII 2003 – 1 ex.

Abrostola triplasia (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże, Kisielew, Zaborze, Korczew, Łosice, Kisielew; V(2) – VI(3) oraz VII(1) – X(1); nieliczny.

Abrostola asclepiadis (DEN. et SCHIFF.)

Mielnik, Osłowo; V(2) – VII(1); pojedynczy.

Abrostola trigemina (WERNEBURG)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Kisielew, Korczew, Zabuże, Zaborze, Łosice, Kózki; V(2–3) oraz VII(1) – IX(1); nieliczny.

ACONTIINAE

Emmelia trabealis (SCOP.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Korczew, Kisielew, Chotycze, Kózki, Zaborze, Zabuże, Łosice; V(3) – VI(2) oraz VII(1) – IX(2); liczny.

Acontia lucida (HUFN.)

Woźniki, 8–10 VIII 2003 – 2 exx.

Gatunek euroszyberyjski, występujący od środkowej Azji przez Azję Mniejszą, południową Europę i północną Afrykę, po wybrzeże Atlantyku na zachodzie (NOWACKI 1998). W Europie wykazany z większości krajów za wyjątkiem: Belgii, Danii, Norwegii, Szwecji, Litwy, Estonii (NOWACKI, FIBIGER 1996). Najdalej na północy stwierdzony jednorazowo w południowej Finlandii (SKOU 1991). W Polsce do 1950 roku stwierdzany na wielu stanowiskach na terenie całego kraju: Poznań, Sandomierz, Warszawa (ROMANISZYN, SCHILLE 1929), Grabowiec (KOSTROWICKI 1953), Brzeg, Głogów, Trzebnica, Wrocław, Gorlice, Piaseczna, Szprotawa (WOLF 1935), Gardziec, Szczecin, (URBAHN, URBAHN 1939). W okresie późniejszym na początku lat 50. stwierdzany już tylko sporadycznie: Stronno, Toruń (PRÜFFER, SOŁTYS 1974), Niedzica w Pieninach (BŁESZYŃSKI i in. 1965), a ostatnie informacje o występowaniu *A. lucida* w Polsce dotyczą Birczy (BIELEWICZ 1973) oraz Puszczy Augustowskiej (NOWACKI, RUDNY 1992).

*EUSTROTIINAE**Prododeltote pygarga* (HUFN.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Chotycze, Zaborze, Zabuze, Korczew, Kisielew, Łosice, Huszlew; V(1) – VI(2) oraz VII(2) – IX(1); nieliczny.

Deltote deceptorica (SCOP.)

Woźniki, 11 VI 2003 – 1 ex.

Deltote uncula (CLERCK)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zaborze, Huszlew, Łosice, Zabuze; V(2) – VI(2) oraz VII(3) – IX(1); nieliczny.

Deltote bankiana (FABR.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuze, Zaborze, Kisielew, Chotycze; V(3) – VI(3) oraz VII(1) – VIII(1); nieliczny.

Pseudeustrotia candidula (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Zabuze, Chotycze, Zaborze, Łosice, Huszlew; V(2) – VI(1) oraz VII(1) – IX(1); liczny.

Eublemma minutata (FABR.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Kózki; V(2–3) oraz VII(2) – IX(1); nieliczny.

*CUCULLINAE**Cucullia fraudatrix* EV.

Woźniki, Korczew; VII(1–3); nieliczny.

Cucullia absinthii (L.)

Woźniki, Zaborze, VII(2) – VIII(3); pojedynczy.

Cucullia argentea (HUFN.)

Osłowo; VII(2-3); pojedynczy.

Cucullia artemisiae (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew; VII(1–3); nieliczny.

Cucullia umbratica (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuzę, Huszlew, Kisielew, Korczew, Zaborze, Łosice, Chotycze; V(2) – VII(1) oraz VIII(1) – IX(1); nieliczny.

Cucullia chamomillae (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Chotycze, Łosice; IV(2) – V(2); sporadyczny.

Cucullia tanaceti (DEN. et SCHIFF.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Kisielew, Kózki, Zaborze; V(3) – VII(2); pojedynczy.

Cucullia asteris (DEN. et SCHIFF.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki; VI(2) – VIII(1); nieliczny.

Shargacucullia scrophulariae (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, 15 VIII 1998 znaleziono trzy gąsienice na dziewannie wielkokwiatowej (*Verbascum thapsiforme* SCHRAD.).

Shargacucullia verbasci (L.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik; IV(3) – V(2); nieliczny.

Calophasia lunula (HUFN.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik; V(1) – VI(2) oraz VII(1–3); pojedynczy.

*AMPHIPYRINAE**Amphipyra pyramidea* (L.)

Woźniki, Huszlew, Chotycze, Zabuze, Kisielew, Mielnik, Osłowo, Łosice; VII(2) – IX(2); nieliczny.

Amphipyra berbera RUNGS

Woźniki, Osłowo, Chotycze, Kisielew, Huszlew, Zabuze; VII(1) – VIII(3); nieliczny.

Amphipyra perflua (FABR.)

Zabuze; VII(2) – VIII(2); pojedynczy.

Amphipyra livida (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Kisielew, Łosice; VII(3) – IX(2); nieliczny.

Amphipyra tragopoginis (CL.)

Woźniki, Zaborze, Łosice, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Huszlew; VII(2) – IX(1); nieliczny.

*PSAPHIDINAE**Asteroscopus sphinx* (HUFN.)

Woźniki, Chotycze, Łosice, Huszlew; X(1) – XI(1); nieliczny.

Brachionycha nubeculosa (ESP.)

Chotycze, Woźniki, Zabuze, Huszlew; III(2) – IV(2); nieliczny.

Allophyes oxyacanthae (L.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Zabuże, Huszlew, Kisielew, Chotycze, Korczew, Łosice; IX(2) – X(1); liczny.

*DILOBINAE**Diloba caeruleocephala* (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Łosice, Zabuże, Huszlew, Korczew, Kisielew, Chotycze; IX(2) – XI(1); nieliczny.

*STIRIINAE**Panemeria tenebrata* (SCOP.)

Woźniki, Łosice, Mielnik; V(2); pojedynczy.

*HELIOTHINAE**Schinia scutosa* (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Łosice; V(3) oraz VII(2) – IX(1); nieliczny.

Heliothis viriplaca (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kózki, Zabuże, Zaborze, Huszlew, Kisielew, Korczew, Łosice; V(2) – VI(2) oraz VII(2) – VIII(3); liczny.

Heliothis maritima GRASLIN

Woźniki, 26 VII 2003 – 1 ex.

Heliothis peltigera (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, 29 VII 2002 – 1 ex.

Jest to gatunek palearktyczny, występujący w strefie podzwrotnikowej, o silnych tendencjach migracyjnych. Wielokrotnie obserwowany w Skandynawii: Finlandia, Szwecja, Norwegia (NOWACKI, FIBIGER 1996). W Polsce rejestrowany sporadycznie na wielu stanowiskach, głównie w południowej i wschodniej części kraju.

Helicoverpa armigera (HBN.)

Woźniki, Osłowo, Łosice; VIII(2) – IX(3); pojedynczy.

Gatunek o podobnym typie rozszedlenia do poprzedniego, także o silnych tendencjach migracyjnych. Jako migrant spotykany w całej Europie – dociera do Wielkiej Brytanii, Norwegii, Szwecji i Finlandii. W Polsce obserwowany sporadycznie, na wielu stanowiskach, głównie w południowej i wschodniej części kraju.

Pyrrhia umbra (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Łosice, Kisielew, Huszlew, Zabuze, Korczew; V(2) – VII(2) oraz VIII(1–3); nieliczny.

*HADENINAE**Elaphria venustula* (HBN.)

Mielnik, Woźniki, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Zabuze; V(2) – VI(2) oraz VIII(3); nieliczny.

Caradrina morpheus (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Kisielew, Zaborze, Zabuze, Łosice, Kózki; VI(2) – VII(2) oraz częściowe drugie pokolenie 15 IX 1995 – 1 ex.; liczny.

Paradrina selini (BOISD.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik; V(3) – VII(1); pojedynczy.

Paradrina clavipalpis (SCOP.)

Woźniki, Łosice, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Kisielew; V(1) – VII(1) oraz VIII(1) – IX(3); pojedynczy.

Hoplodrina octogenaria (GOEZE)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kózki, Zaborze, Zabuze, Huszlew, Łosice, Kisielew, Chotycze; VI(2) – VII(3); liczny.

Hoplodrina blanda (DEN. et SCHIFF.)

Mielnik, Woźniki, Osłowo, Kisielew, Kózki, Łosice, Zaborze, Zabuze, Huszlew; VII(1–3); liczny.

Hoplodrina ambigua (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Łosice, Zabuze, Kisielew, Kózki, Zaborze; V(2) – VI(2) oraz VIII(1) – IX(2); liczny.

Spodoptera exigua (HBN.)

Woźniki; VIII(3) – IX(1); pojedynczy.

Jest to gatunek palearktyczny, występujący głównie w rejonach subtropikalnych, charakteryzujący się jednak silnymi tendencjami migracyjnymi stąd obserwowany w całej Europie łącznie ze Skandynawią (NOWACKI, FIBIGER 1996). W Polsce obserwowany sporadycznie na południu kraju: Pieniny (BŁESZYŃSKI i in. 1965), okolice Krakowa (RAZOWSKI, PALIK 1969), Gubałówka (BATKOWSKI i in. 1972), a także w okolicy Poznania (KLONOWSKI 1975) i na wschodzie kraju w Białowieży (BUSZKO i in. 1996) oraz na Polesiu Lubelskim (NOWACKI, HOŁOWIŃSKI 1999).

Chilodes maritima (TAUSCHER)

Woźniki; VII(1) – VIII(3); pojedynczy.

Athetis pallustris (HBN.)

Woźniki, Osłowo, Zaborze, Mielnik; V(3) – VI(1); sporadyczny.

Athetis lepigone (MOSCHLER)

Woźniki, Łosice, Mielnik; V(3) – VI(1) oraz VII(2) – IX(2); nieliczny.

Jest to gatunek eurosyberyjski rozprzestrzeniony od Japonii i Korei poprzez Syberię, Mongolię, Chiny – po Francję i Skandynawię w Europie. W środkowej Europie znany był z Węgier, Czech i Słowacji. Ostatnio wykazany także z Polski, gdzie stwierdzony był na Polesiu Lubelskim i w Kotlinie Sandomierskiej (NOWACKI i in. 2001).

Dypterygia scabriuscula (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zaborze, Kisielew, Zabuze, Łosice, Kózki, Huszlew; V(3) – VII(3) oraz VIII(1–3); nieliczny.

Rusina ferruginea (Esp.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Zaborze, Zabuze, Korczew, Kózki; V(3) – VII(1); nieliczny.

Thalpophila matura (HUFN.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Zabuze, Chotycze; VII(3) – VIII(3); nieliczny.

Trachea atriplicis (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Kisielew, Zabuze, Kózki, Zaborze, Korczew, Łosice, Chotycze; V(3) – VI(3) oraz VII(1) – VIII(3); liczny.

Euplexia lucipara (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Zabuze, Łosice, Zaborze; V(2) – VIII(1); nieliczny.

Phlogophora meticulosa (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Łosice; VI(1) oraz VIII(1) – XI(1); pojedynczy.

Hyppa rectilinea (ESP.)

Woźniki, 18 VI 1999 – 1 ex.

Xylomoia graminea (GRAESER)

Woźniki, Zaborze; V(3) – VI(2); liczny. Mielnik, 19 VI 2002 – 1 ex., D. ŁUPIŃSKI leg.

Jest to gatunek eurosyberyjski, dla którego wschodnia Polska stanowi zachodnią granicę zasięgu. W naszym kraju dotychczas wykazany był z: Roztocza (NOWACKI 1992), Polesia (NOWACKI, HOŁOWIŃSKI 1999), Puszczy Augustowskiej (KOKOT 1995) oraz Puszczy Białowieskiej (WAŚALA 2001). Populacja występująca na badanym terenie wydaje się być jak dotychczas najliczniejszą w Polsce. Każdego roku obserwowano po kilkadziesiąt osobników. Występuje w bardzo charakterystycznych środowiskach, którymi są podmokłe torfiaste łąki, środowiska szuwarowe występujące w dolinach małych rzek, często w sąsiedztwie stawów rybnych wykonanych w oparciu o niewielkie rzeczki (Fot. 3).

Actinotia polyodon (CL.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zaborze, Huszlew, Zabuze, Łosice, Kisielew, Chotycze; V(1) – VI(1) oraz VII(2) – VIII(2); nieliczny.

Callopietria juvenina (STOLL)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Kisielew; VI(2) – VIII(2); nieliczny.

Eucarta virgo (TREIT.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Huszlew, Zabuże, Korczew, Kisielew; V(3) – VII(1) oraz VIII(1) – IX(2); nieliczny.

Ipimorpha retusa (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Chotycze, Zabuże; VII(2) – VIII(3); nieliczny.

Ipimorpha subtusa (DEN. et SCHIFF.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Huszlew, Zabuże, Kisielew, Zaborze, Chotycze, Kózki, Łosice; VII(2) – IX(2); liczny.

Enargia paleacea (ESP.)

Woźniki, Kisielew, Chotycze, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Korczew, Huszlew; VII(2) – IX(3); nieliczny.

Parastichtis suspecta (HBN.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik; VII(1) – VIII(1); pojedynczy.

Parastichtis ypsilon (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Zabuże; VI(3) – VII(3); pojedynczy.

Mesogona oxalina (HBN.)

Mielnik, 11 IX 2002 – 1 ex.; Łosice, 21 IX 1995 – 1 ex., D. ŁUPIŃSKI leg.

Cosmia affinis (L.)

Woźniki, Mielnik; VII(3) – VIII(3); pojedynczy.

Cosmia pyralina (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Korczew, Chotycze, Zabuże, Huszlew, Kisielew, Łosice; VI(3) – VII(2); liczny.

Cosmia trapezina (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Korczew, Zabuze, Kisielew, Zaborze, Łosice, Huszlew; VII(2) – VIII(3); liczny.

Xanthia togata (ESP.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Kisielew, Zabuze, Łosice; VIII(3) – X(1); nieliczny.

Xanthia icteritia (HUFN.)

Woźniki, Chotycze, Osłowo, Mielnik, Korczew, Zabuze, Kisielew, Huszlew, Łosice; VIII(2) – X(2); liczny.

Xanthia gilvago (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki; VIII(3) – IX(2); pojedynczy.

Xanthia ocellaris (BORKHAUSEN)

Woźniki, Huszlew; IX(1) – XI(1); nieliczny.

Xanthia citrigo (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Korczew, Chotycze; VIII(2) – IX(3); nieliczny.

Agrochola lychnidis (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Korczew, Huszlew, Kisielew, Zabuze, Łosice; IX(2) – X(2); liczny.

Agrochola circellaris (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuze, Huszlew, Chotycze, Kisielew, Korczew; VIII(3) – IX(3); nieliczny.

Agrochola lota (CL.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Korczew; IX(2) – X(2); nieliczny.

Agrochola macilenta (HBN.)

Mielnik, Osłowo, Woźniki, Kisielew; IX(3) – X(3); nieliczny.

Agrochola nitida (DEN. et SCHIFF.)

Kisielew, 28 IX 1999 – 1 ex.

Agrochola litura (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Kisielew, Chotycze, Zabuże, Łosice;
IX(1) – X(2); liczny.

Agrochola helvola (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże, Kisielew, Łosice, Huszlew;
IX(1) – X(1); liczny.

Eupsilia transversa (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Kisielew, Zabuże, Łosice, Chotycze;
IX(1) – IV(2); liczny.

Conistra vaccinii (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże, Łosice, Kisielew, Huszlew,
Zaborze, Korczew, Kózki; IX(3) – V(1); masowy.

Conistra ligula (ESP.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Korczew; X(1–3); sporadyczny.

Conistra rubiginosa (SCOP.)

Woźniki, Łosice; X(1) – IV(3); pojedynczy.

Conistra rubiginea (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Chotycze, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Kisielew, Huszlew, Korczew;
X(1) – IV(3); nieliczny.

Aporophyla lutulenta (DEN. et SCHIFF.)

Mielnik, Osłowo; IX(1–3); pojedynczy.

Jest to gatunek pontyjski rozprzestrzeniony w Europie od Morza Kaspijskiego przez stepowe rejony Rosji, Ukrainę, Półwysep Bałkański po środkową Europę. W Polsce występuje jedynie we wschodnich i południowych regionach kraju: Bieszczady, Polesie Lubelskie (NOWACKI 2002). Ostatnio stwierdzony także w Pieninach (dane niepublikowane).

Lithomoia solidaginis (HBN.)

Woźniki, Zabuze; VIII(3) – X(1); pojedynczy.

Lithophane socia (HUFN.)

Woźniki, Zabuze, Chotycze, Mielnik, Osłowo, Huszlew; VIII(3) – IV(3); nieliczny.

Lithophane ornitopus (HUFN.)

Woźniki, 31VIII 2001 – 1 ex., 18 IX 2001 – 1 ex.

Lithophane furcifera (HUFN.)

Woźniki, Łosice, Mielnik, Osłowo, Zabuze, Chotycze; IX(2) – IV(3); nieliczny.

Lithophane consocia (BORKHAUSEN)

Zabuze, 28 IV 1997 – 1 ex., D. ŁUPIŃSKI leg.

Xylena vetusta (HBN.)

Woźniki, Chotycze; IX(2) – IV(3); pojedynczy.

Dichonia aprilina (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Zabuze, Chotycze, Huszlew; IX(1) – X(1); nieliczny.

Dryobotodes eremita (FABR.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Huszlew; IX(1) – X(1); nieliczny.

Antitype chi (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew; VIII(3) – IX(3); sporadyczny.

Ammoconia caecimacula (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik; IX(1–3); nieliczny.

Blepharita satura (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Chotycze, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Huszlew, Zabuze, Zaborze, Łosice; VIII(3) – X(2); nieliczny.

Apamea monoglypha (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Chotycze, Zabuże, Huszlew, Zaborze, Łosice; VI(2) – VIII(2); nieliczny.

Apamea lithoxylaea (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże; VII(1) – VIII(1); pojedynczy.

Apamea sublustris (ESP.)

Woźniki, Chotycze, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Kisielew; VI(2) – VII(1); nieliczny.

Apamea crenata (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Zabuże, Kisielew, Zaborze, Łosice, Korczew, Kózki, Chotycze; V(2) – VII(1); nieliczny.

Apamea lateritia (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Zaborze, Chotycze, Łosice, Huszlew, Kisielew; VII(2) – VIII(2); nieliczny.

Apamea remissa (HBN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże; V(3) – VIII(1); pojedynczy.

Apamea unanimis (HBN.)

Woźniki, Zaborze; V(2) – VI(2); pojedynczy.

Apamea anceps (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Zabuże, Chotycze, Osłowo, Zaborze, Kózki, Korczew, Łosice, Huszlew; V(2) – VI(3); liczny.

Apamea sordens (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże, Huszlew, Zaborze, Łosice; V(1) – VI(2); nieliczny.

Apamea scolopacina (ESP.)

Woźniki, Kisielew, Mielnik, Osłowo, Chotycze; VII(1) – VIII(2); nieliczny.

Apamea ophiogramma (ESP.)

Woźniki, Chotycze, Łosice, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Kisielew, Zabuże;
VI(2) – VII(2); nieliczny.

Eremobina pabulatricula (BRAHM.)

Kisielew, 7 VII 2000 – 1 ex. oraz Chotycze, 7 VII 2002 – 1 ex., D. ŁUPIŃSKI leg.

Oligia strigilis (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zaborze, Zabuże, Łosice, Huszlew, Chotycze;
V(3) – VI(3); nieliczny.

Oligia versicolor (BORKH.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże, Zaborze, Huszlew, Łosice,
Kisielew; V(3) – VII(1); nieliczny.

Oligia latruncula (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki; VI(1) – VI(3); pojedynczy.

Oligia fasciuncula (HAW.)

Mielnik, 18 VI 2002 – 1 ex., Woźniki, 14 VI 2003 – 1 ex.

Mesoligia furuncula (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Łosice, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Kisielew, Zaborze, Chotycze,
Huszlew; VI(3) – VIII(2); nieliczny.

Mesapamea secalis (L.)

Woźniki, Łosice, Chotycze, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Huszlew, Zaborze,
Kisielew; VII(1) – VIII(2); nieliczny.

Eremobia ochroleuca (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Kisielew, Osłowo; VII(1) – VIII(1); nieliczny.

Luperina testacea (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Zabuże; VIII(1) – VIII(3); pojedynczy.

Rhizedra lutosa (HBN.)

Woźniki, Osłowo; IX(1) – X(2); pojedynczy.

Amphipoea oculea (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuze, Zaborze, Łosice, Huszlew; VI(3) – VIII(3); nieliczny.

Amphipoea fucosa (FR.)

Woźniki, Kisielew, Zaborze, Mielnik, Osłowo, Zabuze, Huszlew; VI(3) – VIII(3); nieliczny.

Amphipoea lucens (FR.)

Woźniki, 21 VIII 2000 – 1 ex.

Hydraecia micacea (ESP.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuze, Zaborze, Łosice; VII(2) – IX(1); nieliczny.

Hydraecia ultima HOLST

Woźniki, Osłowo; VII(2) – VIII(1); sporadyczny.

Jest to gatunek euroszyberyjski, dla którego środkowa Europa stanowi zachodnią granicę zasięgu (NOWACKI, FIBIGER 1996). W Polsce wykazywany bardzo lokalnie, głównie w południowych i wschodnich rejonach kraju, chociaż stwierdzony był także w okolicach Żar (NOWACKI i in. 1997).

Gortyna flavago (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Osłowo, Łosice, Kisielew; VIII(1) – IX(1); nieliczny.

Calamia tridens (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Chotycze; VII(1) – VIII(3); pojedynczy.

Sturophora celsia (L.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik; IX(1) – IX(3); pojedynczy.

Celaena haworthii (CURT.)

Woźniki; VIII(1) – IX(1); sporadyczny.

Celaena leucostigma (HBN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Kisielew, Zabuże, Łosice, Huszlew;
VII(3) – VIII(2); nieliczny.

Nonagria typhae (THNBG.)

Woźniki, Mielnik, Chotycze; VII(3) – X(1); pojedynczy.

Phragmatiphila nexa (HBN.)

Woźniki, 3 X 2000 – 1 ex.

Archanara geminipuncta (HAW.)

Woźniki; VII(3) – IX(2); nieliczny.

Archanara dissoluta (TREIT.)

Woźniki, Zaborze; VII(3) – VIII(2); pojedynczy.

Archanara sparganii (ESP.)

Woźniki, Chotycze; VII(2) – IX(1); pojedynczy.

Archanara algae (ESP.)

Woźniki, Osłowo; VII(3) – IX(2); pojedynczy.

Sedina buettneri (HERING)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Łosice; IX(1) – X(2); nieliczny.

Arenostola semicana (ESP.)

Woźniki, 21 VII 2001 – 1 ex.

Chortodes minima (HAW.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Zaborze, Zabuże; VI(3) – VII(2); pojedynczy.

Chortodes fluxa (HBN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kózki, Kisielew, Zaborze, Zabuże; VI(3) – VIII(1); pojedynczy.

Chortodes pygmina (HAW.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zaborze, Zabuże; VIII(1) – IX(3); nieliczny.

Charanyca trigrammica (HUFN.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Zaborze, Huszlew, Zabuże, Łosice, Chotycze; V(2) – VI(2); nieliczny.

Discestra trifolii (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Kisielew, Łosice, Chotycze, Zaborze, Kózki, Zabuże, Korczew; V(2) – VI(3) oraz VII(2) – IX(3); masowy.

Anarta myrtilli (L.)

Woźniki, 14 VIII 1995 – 1 ex.

Lacanobia w-latinum (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Łosice, Zabuże, Chotycze; IV(3) – VI(1); nieliczny.

Lacanobia splendens (HBN.)

Woźniki, Zabuże; VI(1) – VII(2); pojedynczy.

Lacanobia oleracea (L.)

Woźniki, Huszlew, Korczew, Łosice, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Kisielew, Zaborze, Zabuże, Kózki; V(3) – VII(3) oraz VIII(1) – X(2); liczny.

Lacanobia thalassina (HUFN.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Chotycze, Huszlew, Łosice, Kisielew, Zabuże, Korczew, Zaborze; VI(2) – VIII(3); nieliczny.

Lacanobia contigua (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Zaborze, Zabuże; VI(1) – VII(3); pojedynczy.

Lacanobia suasa (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Łosice, Huszlew, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże, Kisielew, Zaborze, Kózki, Korczew; V(1) – VI(3) oraz VII(3) – VIII(3); liczny.

Hada nana (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Łosice, Osłowo, Chotycze, Kisielew, Huszlew, Zabuże, Korczew, Zaborze; V(1) – VI(3) oraz VII(2) – VIII(2); nieliczny.

Hecatera dysodea (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Łosice; VII(1–3); sporadyczny.

Hecatera bicolorata (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Chotycze; V(1) – VI(2) oraz VII(2) – VIII(3); nieliczny.

Hadena bicruris (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Chotycze, Osłowo, Huszlew, Zabuże, Kisielew, Zaborze, Łosice; V(2) – VI(2) oraz VIII(1) – IX(2); nieliczny.

Hadena luteago (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Zabuże, Mielnik, Osłowo, Zaborze; VI(2) – VII(2); pojedynczy.

Hadena compta (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik; VI(2) – VIII(1); pojedynczy.

Hadena confusa (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo; V(2) – VI(1); nieliczny.

Hadena rivularis (FABR.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Łosice, Huszlew, Chotycze; V(1) – VII(1) oraz VII(3) – IX(1); nieliczny.

Hadena perplexa (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo; V(3) – VI(3) oraz VIII(1–3); nieliczny.

Hadena irregularis (HUFN.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik; V(3) – VI(2) oraz VII(2) – VIII(2); nieliczny.

Sideridis albicolon (HBN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zaborze; V(1) – VII(1); pojedynczy.

Heliophobus reticulata (GOEZE)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Huszlew, Kisielew, Chotycze, Zaborze; V(2) – VI(2); nieliczny.

Melanchra persicariae (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Kisielew, Zabuże, Huszlew, Zaborze, Łosice; VI(1) – VII(3); nieliczny.

Melanchra pisi (L.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Zabuże, Kisielew, Łosice, Huszlew, Chotycze, Zaborze; V(2) – VI(3) oraz VII(3) – VIII(3); nieliczny.

Mamestra brassicae (L.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Zaborze; VIII(1) – IX(1); pojedynczy.

Polia bombycina (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Zaborze; VI(2) – VII(2); pojedynczy.

Polia nebulosa (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże, Huszlew, Zaborze, Łosice; V(3) – VII(2); nieliczny.

Leucania obsoleta (HBN.)

Woźniki, Zaborze, Zabuże, Osłowo; V(3) – VIII(3); nieliczny.

Leucania comma (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Kisielew, Zaborze, Chotycze; VI(1–3); nieliczny.

Mythimna turca (L.)

Woźniki, Osłowo, Zaborze, Łosice, Zabuże; VI(1) – VII(2); pojedynczy.

Mythimna conigera (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Huszlew, Zabuże, Chotycze, Zaborze, Łosice, Kisielew; VI(3) – VII(2); nieliczny.

Mythimna ferrago (FABR.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Chotycze, Huszlew, Zaborze, Kózki, Łosice, Korczew; VI(2) – VII(3); nieliczny.

Mythimna albipuncta (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Zabuże, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Kisielew, Kózki, Huszlew, Łosice, Korczew, Zaborze; V(3) – VII(3) oraz VIII(1) – X(1); liczny.

Mythimna vitellina (HBN.)

Woźniki, 28 VIII 2002 – 1 ex.

Jest to gatunek palearktyczny, występujący w strefie podzwrotnikowej, o silnych tendencjach migracyjnych. Wielokrotnie obserwowany nawet w Skandynawii (NOWACKI, FIBIGER 1996). W Polsce rejestrowany sporadycznie na wielu stanowiskach, głównie w południowej i wschodniej części kraju.

Mythimna pudorina (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Kózki, Chotycze, Zaborze; VI(2) – VII(3); nieliczny.

Mythimna straminea (TREIT.)

Woźniki, Zabuże; VI(3) – VII(3) oraz IX(1) – X(2); pojedynczy.

Mythimna impura (HBN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Zaborze, Chotycze, Kisielew; VI(2) – VII(2); nieliczny.

Mythimna pallens (L.)

Woźniki, Osłowo, Mielnik, Zabuże, Chotycze, Zaborze, Kisielew, Korczew, Kózki, Huszlew, Łosice; V(3) – VI(3) oraz VIII(1) – IX(3); liczny.

Mythimna l-album (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Zaborze, Huszlew, Chotycze, Kisielew;
V(3) – VII(1) oraz VIII(3) – X(1); nieliczny.

Orthosia incerta (HUFN.)

Woźniki, Huszlew, Zabuże, Kisielew, Chotycze, Mielnik, Osłowo, Korczew,
Łosice; III(3) – V(2); liczny.

Orthosia gothica (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Chotycze, Korczew, Łosice, Huszlew,
Zabuże; IV(1) – V(2); liczny.

Orthosia cruda (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Kisielew, Korczew, Huszlew, Zabuże,
Łosice; III(3) – V(2); liczny.

Orthosia miniosa (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki; IV(2) – V(2); sporadyczny.

Orthosia populeti (FABR.)

Woźniki, Chotycze, Huszlew, Osłowo, Zabuże; III(1) – IV(2); nieliczny.

Orthosia cerasi (FABR.)

Woźniki, Chotycze, Osłowo, Mielnik, Zabuże, Huszlew, Kisielew; III(3) –
V(1); liczny.

Orthosia gracilis (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Huszlew; IV(3) – V(1); pojedynczy.

Orthosia munda (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Huszlew, Chotycze, Osłowo, Kisielew, Zabuże, Mielnik; III(3) –
IV(3); nieliczny.

Panolis flammea (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże, Zaborze, Kisielew, Kózki, Korczew, Huszlew; III(3) – V(3); liczny.

Egira conspicillaris (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zaborze, Zabuże, Kózki; IV(3) – V(2); nieliczny.

Hyssia cavernosa (EV.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże; V(2) – VI(3) oraz VII(2) – IX(1); nieliczny.

Jest to gatunek eurosyberyjski osiągający w środkowej Europie swoją zachodnią granicę zasięgu. Granica ta bardzo wyraźnie przebiega przez wschodnią Polskę gdzie omawiany gatunek obserwowany był w zwartym zasięgu od Puszczy Białowieskiej po Bieszczady. Na południu granica ta przesuwa się znacznie na zachód, sięgając po Austrię i Włochy. W Polsce południowej *H. cavernosa* obserwowany był już tylko lokalnie na Poniidziu, w okolicach Krakowa i na Górnym Śląsku.

Cerapteryx graminis (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zaborze, Zabuże, Korczew; VII(2) – VIII(3); nieliczny.

Tholera cespitis (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże, Kisielew; VIII(2) – IX(1); nieliczny.

Tholera decimalis (PODA)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Kisielew, Zabuże, Zaborze, Huszlew, Łosice, Kózki; VIII(3) – X(1); nieliczny.

Eriopygodes imbecilla (FABR.)

Osłowo; VI(1–3); pojedynczy.

NOCTUINAE

Axylia putris (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże, Kisielew, Karczew, Zaborze, Kózki, Łosice; V(2) – VII(1) oraz VIII(2) – IX(2); nieliczny.

Ochropleura plecta (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuze, Zaborze, Chotycze, Huszlew, Łosice, Kózki, Korczew; IV(3) – VII(2) oraz VIII(1) – X(1); liczny.

Diarsia mendica (FABR.)

Osłowo, Zabuze; VI(3) – VII(1); pojedynczy.

Diarsia dahlii (HBN.)

Woźniki, Osłowo, Kisielew, Zaborze; VII(3) – IX(1); nieliczny.

Diarsia brunnea (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuze, Zaborze, Chotycze, Huszlew, Kisielew; VI(1) – VII(1); nieliczny.

Diarsia rubi (VIEWEG)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuze, Zaborze, Chotycze; V(3) – VI(2) oraz VII(3) – VIII(3); nieliczny.

Noctua pronuba (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuze, Karczew, Zaborze, Chotycze, Kisielew, Kózki, Łosice; V(3) – X(2); liczny.

Noctua orbona (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Huszlew, Kisielew; VII(1) – IX(2); nieliczny.

Noctua interposita (HBN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo; VI(1) – VIII(3); pojedynczy.

Jest to gatunek o zasięgu azjatycko-śródziemnomorskim, dla którego przez środkową Europę przebiega północna granica zasięgu. W Polsce gatunek ten stwierdzony był na pojedynczych stanowiskach jedynie na południu: Karkonosze, Górny Śląsk, Bieszczady, Roztocze, a także Wyżyna Łódzka (BUSZKO, NOWACKI 2000).

Noctua fimbriata (SCHREBER)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Zabuze, Zaborze, Kisielew, Łosice; VII(1) – X(1); liczny.

Noctua janthina (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Zabuże, Zaborze, Kisielew, Łosice, Kózki; VII(1) – IX(1); nieliczny.

Noctua janthe (BORKH.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Huszlew, Zabuże, Zaborze, Kisielew, Łosice, Kózki; VII(1) – VIII(3); nieliczny.

Lycophotia porphyrea (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Kózki, Zaborze; VI(1) – VII(3); pojedynczy.

Rhyacia simulans (HUFN.)

Woźniki, Łosice, Mielnik, Osłowo; VI(1) – VII(2); pojedynczy.

Eurois occulta (L.)

Woźniki, 13 VIII 1997 – 1 ex. oraz 10 VII 1999 – 1 ex.

Spaelotis ravidata (DEN. et SCHIFF.)

Mielnik, Osłowo; V(3) oraz IX(1–3); sporadyczny.

Spaelotis clandestina (HARRIS)

Chotycze, 26 VIII 1997 – 1 ex.

Opigena polygona (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo; VII(1) – IX(2); pojedynczy.

Graphiphora augur (FABR.)

Woźniki; VI(2) – VII(1); pojedynczy.

Xestia c-nigrum (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Chotycze, Zabuże, Kózki, Zaborze, Huszlew, Korczew, Łosice, Kisielew; V(3) – VI(3) oraz VII(3) – X(2); masowy.

Xestia ditrapezium (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Chotycze, Zaborze; VI(1) – VII(2); nieliczny.

Xestia triangulum (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Chotycze, Zaborze, Huszlew, Kisielew; VI(1) – VII(3); nieliczny.

Xestia baja (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Chotycze, Zaborze, Huszlew, Kisielew, Korczew, Łosice, Kózki; VII(3) – VIII(3); liczny.

Xestia sexstrigata (HAW.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Huszlew, Zabuże, Zaborze, Łosice; VIII(1) – IX(1); nieliczny.

Xestia xanthographa (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Chotycze, Zaborze, Huszlew, Kisielew, Korczew, Łosice, Kózki; VIII(1) – IX(3); liczny.

Cerastis rubricosa (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Chotycze, Zaborze, Huszlew, Kisielew, Korczew; IV(1) – V(2); liczny.

Cerastis leucographa (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Chotycze, Huszlew, Osłowo, Zabuże; IV(1) – V(1); nieliczny.

Naenia typica (L.)

Woźniki, Łosice; VI(2) – VII(2); sporadyczny.

Anaplectoides prasina (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Chotycze, Zaborze, Huszlew, Kisielew, Korczew, Łosice, Kózki; VI(1) – VII(2); liczny.

Cryptocala chardinyi (BOISD.)

Woźniki, 21 VI 1997 – 1 ex.

Jest to gatunek o zasięgu euroszyberyjskim, występujący w regionach borealnych. W Polsce osiąga południowozachodnią granicę zasięgu występując jedynie w północno-wschodniej części kraju (BUSZKO, NOWACKI 2000).

Protolampra sobrina (DUP.)

Woźniki, 8 VIII 2003 – 1 ex.

Actebia praecox (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo; VII(2) – VIII(3); pojedynczy.

Euxoa nigricans (L.)

Woźniki, Zabuże, Mielnik, Osłowo; VII(1) – VIII(2); pojedynczy.

Euxoa tritici (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuże, Kózki, Zaborze; VI(3) – IX(1); nieliczny.

Euxoa obelisca (DEN. et SCHIFF.)

Mielnik, Osłowo; VIII(1) – IX(1); pojedynczy.

Euxoa crypta (DADD.)

Woźniki, 17 VII 2002 – 1 ex.

Yigoga signifera (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik; VII(1); sporadyczny.

Jest to gatunek południowy występujący w rejonach stepowych wschodniej Europy oraz zachodniej i centralnej Azji. Przez obszar wschodniej i południowej Polski przebiega północno-zachodnia granica zasięgu omawianego gatunku. W Polsce notowany był na pojedynczych stanowiskach we wschodniej i południowej części kraju: okolice Białegostoku, Warszawy, Radomia, Kielc, Sobiboru na Polesiu, a także z Pienin i Gubałówki (NOWACKI i in. 1997).

Agrotis crassa (HBN.)

Woźniki, Osłowo; VII(3) – VIII(1); pojedynczy.

Agrotis ipsilon (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Łosice, Kisielew, Huszlew; VII(2) – X(1); nieliczny.

Agrotis exclamationis (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Łosice, Kisielew, Huszlew, Kózki, Chotycze, Korczew, Zabuzę, Zaborze; V(1) – VII(3) oraz VIII(2) – IX(1); masowy.

Agrotis clavis (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Zabuzę, Chotycze; VI(2) – VII(1); pojedynczy.

Agrotis segetum (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Łosice, Kisielew, Huszlew, Kózki, Chotycze, Korczew, Zabuzę, Zaborze; V(3) – VII(1) oraz VII(3) – IX(3); liczny.

Agrotis vestigialis (HUFN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Zaborze, Huszlew, Chotycze, Kózki, Zabuzę; VII(2) – VIII(3); nieliczny.

Agrotis cinerea (DEN. et SCHIFF.)

Mielnik, Osłowo; V(1–2); nieliczny.

PANTHEINAE

Panthea coenobita (ESP.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Huszlew, Zabuzę, Zaborze, Chotycze, Kózki; V(3) – VII(3) oraz IX(1); liczny.

Colocasia coryli (L.)

Mielnik, Osłowo, Chotycze, Woźniki, Huszlew, Kisielew, Zabuzę, Zaborze, Kózki, Łosice, Korczew, Chotycze; IV(3) – V(2) oraz VII(2) – VIII(1); liczny.

NOLINAE

Meganola togatulalis (HBN.)

Osłowo, 26 VI 1998 – 1 ex.

Meganola strigula (DEN. et SCHIFF.)

Zabuże, Mielnik, Osłowo, Chotycze; VI(1) – VI(3) oraz IX(1); pojedynczy.

Meganola albula (DEN. et SCHIFF.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Łosice, Chotycze, Kisielew, Zabuże; VI(2) – VII(2) oraz VIII(3) – IX(3); nieliczny.

Nola cucullatella (L.)

Woźniki, Osłowo, Chotycze, Mielnik; VI(3) – VII(3) oraz IX(1); pojedynczy.

Nola confusalis (H-S.)

Woźniki, Osłowo, Chotycze, Huszlew; IV(3) – V(2); nieliczny.

Nola cicatricalis (TREIT.)

Chotycze, Huszlew; IV(2) – V(1); nieliczny.

Jest to gatunek śródziemnomorski docierający w swoim zasięgu do południowych obszarów środkowej Europy, gdzie wykazany był z południowych Niemiec, Czech, Słowacji i Ukrainy (NOWACKI 1998). W Polsce jako bardzo rzadki wykazany jedynie z południowej i wschodniej części kraju. Ostatnio wykazany na Polesiu (NOWACKI, HOŁOWIŃSKI 1999).

Nola aerugula (HBN.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Huszlew, Zabuże; VII(1) – VII(3) oraz VIII(3) – IX(1); nieliczny.

Nola cristatula (HBN.)

Woźniki, 6 VII 1996 – 2 exx.

Jest to gatunek o zasięgu euroazjatyckim. Spotykany lokalnie w południowej części środkowej Europy. W Polsce jako bardzo rzadki wykazany z południowej części kraju (BUSZKO, NOWACKI 2000), a ostatnio także z Polesia (NOWACKI, HOŁOWIŃSKI 2002).

*CHLOEPHORINAE**Nycteola revayana* (SCOP.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew, Chotycze; VII(1) – VIII(1) oraz VIII(2) – IV(3); nieliczny.

Nycteola asiatica (KRULIK.)

Woźniki; VIII(3) – IX(2); pojedynczy.

Jest to gatunek eurosyberyjski, występujący lokalnie w całej Europie (NOWACKI, FIBIGER 1996). W Polsce dotychczas stwierdzony na izolowanych stanowiskach: Puszcza Białowieska (BUSZKO i in. 1996), Dolny Śląsk oraz Roztocze (NOWACKI 1992).

Nycteola siculana (FUCHS.)

Woźniki, Chotyce; VIII(2) – V(1); pojedynczy.

Jest to gatunek europejski, spotykany w środkowej Europie jako rzadki na izolowanych stanowiskach (NOWACKI 1998). W Polsce dotychczas wykazany jedynie z Obornik Śląskich i ostatnio z Polesia Lubelskiego (NOWACKI, HOŁOWIŃSKI 1999).

Earias clorana (L.)

Woźniki, Osłowo, Chotyce, Mielnik, Huszlew, Łosice, Kózki, Zabuze, Korczew, Zaborze, Kisielew; V(1) – VI(2) oraz VII(2) – IX(2); liczny.

Earias vernana (FABR.)

Woźniki, Mielnik; V(2) – VI(2) oraz VII(2–3); sporadyczny.

Bena bicolorana (FUESSLY)

Woźniki, Zabuze, Mielnik, Osłowo, Łosice, Kisielew, Korczew, Huszlew; V(3) – VIII(2); nieliczny.

Pseudoips prasinana (L.)

Woźniki, Mielnik, Osłowo, Kisielew; VI(1) – VII(3) oraz częściowe drugie pokolenie 26 IX 1999 – 1 ex.; pojedynczy.

Omówienie wyników

W wyniku przeprowadzonych badań na obszarze środkowego Podlasia stwierdzono występowanie 315 gatunków sówkowatych. Wykazanie tak dużej liczby gatunków, bo aż 63% całości fauny *Noctuidae* Polski, przy uwzględnieniu stosunkowo niewielkiego obszaru i dość krótkiego okresu badań jest godne uwagi. Dla porównania z innymi często większymi regionami kraju, gdzie prowadzono badania przez dłuższy okres czasu wykazano: Bieszczady i Pogórze Przemyskie – 307 gatunków sówkowatych (BIELEWICZ 1973, 1984; NOWACKI i in. 1993), Puszcza Białowieska – 341 gatunków

(BUSZKO i in. 1996), okolice Krakowa – 316 gatunków (RAZOWSKI, PALIK 1969), okolice Torunia i Ziemia Chełmińska – 287 gatunków (PRÜFFER, SOŁTYS 1974).

Wyjaśnieniem tak dużej liczby gatunków *Noctuidae* stwierdzonych na badanym terenie może być efekt mieszania się faun. Większość występujących na środkowym Podlasiu gatunków sówkowatych to gatunki przechodnie, występujące w zwartym zasięgu w całej środkowej Europie (NOWACKI 1998). Jednak pewna część wykazanych gatunków charakteryzuje się specyficznym zasięgiem występowania. Często są to gatunki stenotopowe występujące na nielicznych, izolowanych stanowiskach w Polsce. Takimi rzadkimi w skali kraju gatunkami, wykazywanymi sporadycznie na nielicznych stanowiskach, a stwierdzonymi na środkowym Podlasiu są: *Simplicia rectalis*, *Schrankia costae-strigalis*, *S. taenialis*, *Hypena obesalis*, *Acontia lucida*, *Agrochola nitida*, *Lithophane consocia*, *Eremobina pabulatricula*, *Eremobia ochroleuca*, *Diarisia dahlii*, *Noctua interposita*, *Agrotis crassa*, *Nola cicatricalis*, *N. cristatula*, *Nycteola asiatica*, *N. sicilana*.

Na podkreślenie zasługuje także fakt, iż w faunie sówkowatych środkowego Podlasia zanotowano pewną liczbę gatunków, które w pasie wschodniej Polski osiągają swoją zachodnią, północno-zachodnią, bądź południowo-zachodnią granicę zasięgu. Do grupy tej należą: *Autographa mandarina*, *A. bureatica*, *Athetis lepigone*, *Xylomoia graminea*, *Aporophyla lutulenta*, *Hydraecia ultima*, *Hadena luteago*, *Hyssia cavernosa*, *Spaelotis clandestina*, *Cryptocala chardinyi*, *Yigoga signifera*.

Wymienione wcześniej gatunki, zaliczone do dwóch grup, są w większości stenotopami występującymi w ściśle określonych ekosystemach, najczęściej o charakterze naturalnym. Znaczna liczba tych gatunków w stosunku do innych regionów Polski wskazuje, że na badanym terenie występuje jeszcze wiele ekosystemów o charakterze naturalnym. Wśród naturalnych środowisk na szczególne podkreślenie zasługują wilgotne torfiaste łąki oraz zbiorowiska szuwarowe występujące w dolinie rzeki Tocznej. W ekosystemach tych występuje cały szereg gatunków charakterystycznych w tym: *Simyra albonosa*, *Athetis pallustris*, *Xylomoia graminea*, *Apamea unanimitis*, *Amphipoea lucens*, *Hydraecia ultima*, *Phragmatiphila nexa*, *Archanara geminipuncta*, *A. dissoluta* i inne. Innym interesującym środowiskiem są zbiorowiska kserotermicznych muraw występujące na nasłonecznionych piaszczystych zboczach doliny Bugu w okolicy Mielnika i Osłowa. W ekosystemach tych również występuje szereg gatunków charakterystycznych: *Simyra nervosa*, *Lamprotes c-aureum*, *Abrostola asclepiadis*, *Athetis lepigone*, *Aporophyla lutulenta*, *Ammoconia caecimacula*, *Hadena confusa*, *H. irregularis*, *Euxoa obelisca*, *Yigoga signifera*, *Acronicta cinerea* i inne. Środowiskami bogatymi pod względem liczby gatunków są także ekosystemy lasów liściastych i borów miesza-

nych. Charakteryzowały je: *Simplicia rectalis*, *Catocala promissa*, *Minucia lunaris*, *Amphipyra perflua*, *Brachionycha nubeculosa*, *Agrochola macilenta*, *A. helvola*, *Dichonia aprilina*, *Dryobotodes eremita*, *Nola cicatricalis*, *N. cristatula*, *Nycteola siculana*.

Odrębną grupę sówkowatych stwierdzonych na obszarze środkowego Podlasia stanowią gatunki południowe, będące migrantami i docierające w Europie często aż do Skandynawii. Na badanym terenie stwierdzono pojawy wielu takich gatunków. Obok licznej grupy gatunków migrujących spotykanych pospolicie w całym kraju, odnotowano także pojawy takich gatunków jak: *Prodotis stolidus*, *Schinia scutosa*, *Heliothis peltigera*, *Helicoverpa armigera*, *Spodoptera exigua*, *Mythimna vitellina*. Wymienione gatunki należą do sporadycznie obserwowanych na obszarze centralnej i zachodniej części kraju. Stwierdzenie ich w tak znacznej liczbie gatunków potwierdza wcześniejsze obserwacje, że w Europie migracje motyli z południa na północ odbywają się określonymi szlakami. Gatunki migrujące z rejonu wschodniej części basenu Morza Śródziemnego w kierunku północnym, omijają wysokie pasma górskie występujące na Bałkanach i w Środkowej Europie. Trasa ich przelotu przebiega wzdłuż zachodnich wybrzeży Morza Czarnego i dalej Niziną Czarnomorską, Wyżyną Mołdawską, Wyżyną Podolską i Wyżyną Wołyńską, a następnie nizinami w kierunku północnym. Można założyć, że dolina Bugu, rozpoczynająca się na Wyżynie Wołyńskiej, stanowi doskonały korytarz ekologiczny wykorzystywany przez gatunki migrujące. Potwierdzają to wcześniejsze obserwacje z stanowisk w rejonie doliny Bugu na terenie Polesia (NOWACKI, HOŁOWIŃSKI 1999).

Podsumowując należy stwierdzić, że wyniki przeprowadzonych badań wskazują na wysokie walory przyrodnicze ekosystemów występujących na terenie środkowego Podlasia.

Świadczą o tym zarówno znaczna liczba stwierdzonych gatunków, jak i liczne gatunki stenotopowe, sporadycznie wykazywane z innych regionów naszego kraju.

SUMMARY

The paper presents the results of the studies on the noctuid moths (*Lepidoptera: Noctuidae*) in the central part of Podlasie region (Eastern Poland). The studies were carried out during 1995 – 2003 and revealed the presence of 315 species (63% of the Polish fauna of this family). All the recorded species are listed and the following information is provided for each of them: localities from which it was recorded, period of appearance of imagines, abundance according to a five-grade scale. The following species recorded in Central Podlasie are noteworthy: *Simplicia rectalis*, *Schrankia costaeistrigalis*, *S. taenialis*, *Hypena obesalis*, *Autographa mandarina*, *A. boreatica*, *Acontia lucida*, *Athetis lepigone*, *Xylomoia*

graminea, *Agrochola nitida*, *Aporophyla lutulenta*, *Lithophane consocia*, *Eremobina pabulatricula*, *Eremobia ochroleuca*, *Hydraecia ultima*, *Hadena luteago*, *Hyssia cavernosa*, *Diarsia dahlii*, *Noctua interposita*, *Spaelotis clandestina*, *Cryptocala chardiniyi*, *Agrotis crassa*, *Yigoga signifera*, *Nola cicatricalis*, *N. cristatula*, *Nycteola asiatica*, *N. siculana*. The species are known from very scarce localities in Central Europe. A fairly large group comprises migrants from the Mediterranean zone: *Prodotis stolidi*, *Schinia scutosa*, *Heliothis peltigera*, *Helicoverpa armigera*, *Spodoptera exigua*, and *Mythimna vitellina*. The high number of recorded species indicates a high biodiversity and natural character of the ecosystems of the studied region.

PIŚMIENNICTWO

- BATKOWSKI S., PALIK E., SZPOR R. 1972: Motyle większe Tatr Polskich. Pol. Pismo Ent., **42**: 637-688.
- BIELEWICZ M. 1973: Motyle Bieszczadów Zachodnich i Pogórza Przemyskiego, Cz. I tzw. *Macrolepidoptera*. Roczn. Muz. Górnośl. Bytom, Przyroda, **7**: 1-170.
- BIELEWICZ M. 1984: Nowe gatunki motyli większych (*Macrolepidoptera*) dla fauny Bieszczadów Zachodnich i Pogórza Przemyskiego. Pol. Pismo Ent., **54**: 407-409
- BŁESZYŃSKI S., RAZOWSKI J., ŻUKOWSKI R. 1965: Fauna motyli Pienin. Acta zool. cracov., **10**: 375-493.
- BUSZKO J., KOKOT A., PALIK E., ŚLIWIŃSKI Z. 1996: Motyle większe (*Macrolepidoptera*) Puszczy Białowieskiej. Parki nar. Rez. Przyr., **15** (4): 3-46.
- BUSZKO J., KAITILA J. P., JUNNILAINEN J., NOWACKI J., NUPPONEN K., PAŁKA K. 1996: Nowe i rzadko spotykane gatunki motyli w faunie Polski. Wiad. entomol., **15**: 105-115.
- BUSZKO J., NOWACKI J. (red.) 2000: The *Lepidoptera* of Poland, a distributional checklist. Polish entomol. Monogr., Poznań – Toruń, **1**: 1-178.
- DROZDA A. 1962: Fauna motyli okolic Raciborza. Roczn. Muz. Górnośl. Bytom, Przyroda, **1**: 81-131.
- FRĄCKIEL K., HOŁOWIŃSKI M., NOWACKI J. 1997: Obserwacje *Prodotis stolidi* (F.) (*Lepidoptera, Noctuidae*) na terenie wschodniej Polski. Wiad. entomol., **15**: 254
- KŁONOWSKI J. 1975: Materiały do fauny motyli większych Wielkopolski. Bad. fizjogr. Pol. zach., C, **28**: 141-161.
- KOKOT A. 1995: Nowe dla Puszczy Augustowskiej gatunki sówkowatych (*Lepidoptera, Noctuidae*). Wiad. entomol., **14**: 62.
- KONDRACKI J. 1972: Polska Północno-wschodnia. PWN, Warszawa. 272 ss.
- KONDRACKI J. 1991: Geografia Polski, Środowisko przyrodnicze. PWN, Warszawa. 670 ss.
- KONDRACKI J. 1994: Geografia Polski, Mezoregiony fizycznogeograficzne. PWN, Warszawa. 340 ss.
- KORDY J., NOWACKI J., PAŁKA K., WASILUK D. 1997: Nowe stanowiska *Eremobia ochroleuca* (DEN. et SCHIFF.) w Polsce. Wiad. entomol., **15**: 254.

- KOSTROWICKI A. S. 1953: Studia nad fauną motyli wzgórz kserotermicznych nad dolną Nidą. *Fragm. faun. Mus. zool. pol.*, **6** (16): 263-447.
- NOWACKI J. 1989: Nowe dla fauny Polski i rzadkie w kraju gatunki sówkowatych (*Lepidoptera, Noctuidae*). *Przeł. zool.*, **33**: 575-577.
- NOWACKI J. 1992: Sówkowate (*Lepidoptera, Noctuidae*) Rostocza. *Fragm. faun.*, **35**: 397-414.
- NOWACKI J. 1993: Nowe stanowiska sówkowatych (*Lepidoptera, Noctuidae*) w Polsce. *Wiad. entomol.*, **12**: 62.
- NOWACKI J. 1994: Struktura zasięgów sówkowatych (*Lepidoptera, Noctuidae*) w pasie wydm nadmorskich polskiego wybrzeża Bałtyku. *Wiad. entomol.*, **12** (Suplement): 1-127.
- NOWACKI J. 1997: *Autographa buraetica* (STAUDINGER, 1892) nowy dla fauny Polski przedstawiciel sówkowatych (*Lepidoptera, Noctuidae*). *Wiad. entomol.*, **16**: 39-42.
- NOWACKI J. 1998: The Noctuids (*Lepidoptera, Noctuidae*) of Central Europe. Bratislava. 51 ss.
- NOWACKI J. 1998a: Sówkowate (*Lepidoptera: Noctuidae*) Karkonoszy Polskich. *Wiad. entomol.*, **16**: 177-188.
- NOWACKI J. 2002: *Aporophyla lueneburgensis* (FREYER, 1848) – nowy dla fauny Polski przedstawiciel sówkowatych (*Lepidoptera: Noctuidae*). *Wiad. entomol.*, **21**: 167-171.
- NOWACKI J., FIBIGER M. 1996: *Noctuidae*. [W:] KAESHOLT O., RAZOWSKI J. (red.): *The Lepidoptera of Europe*. Apollo Books, Stenstrup: 251-293.
- NOWACKI J., FUGLEWICZ E., FUGLEWICZ S. 1997: Nowe stanowiska interesujących gatunków sówkowatych (*Lepidoptera: Noctuidae*) w zachodniej Polsce. *Wiad. entomol.*, **16**: 57.
- NOWACKI J., HOŁOWIŃSKI M. 1999: Sówkowate (*Lepidoptera: Noctuidae*) Lasów Sobiborskich na obszarze Polskiego Polesia. *Wiad. entomol.*, **18** (Suplement 1): 3-60.
- NOWACKI J., HOŁOWIŃSKI M. 2002: Sówkowate (*Lepidoptera: Noctuidae*) nowe dla Lasów Sobiborskich na obszarze Polskiego Polesia. *Wiad. entomol.*, **21**: 187.
- NOWACKI J., HOŁOWIŃSKI M., PAŁKA K. 2001: *Athetis lepigone* (MÖSCHLER) (*Lepidoptera: Noctuidae*), a noctuid moth new to the Polish fauna. *Pol. Pismo ent.*, **70**: 271-275.
- NOWACKI J., PAŁKA K., SOSIŃSKI J. 1993: Nowe dla fauny Bieszczadów Zachodnich gatunki motyli (*Lepidoptera*). *Wiad. entomol.*, **12**: 45-49.
- NOWACKI J., HOŁOWIŃSKI M., WASILUK D. 1997: O występowaniu *Yigoga signifera* (DEN. et SCHIFF.) (*Lepidoptera, Noctuidae*) na terenie wschodniej Polski. *Wiad. entomol.*, **16**: 56.
- NOWACKI J., RUDNY J. 1992: Sówkowate (*Lepidoptera, Noctuidae*) Puszczy Augustowskiej. *Wiad. entomol.*, **11**: 37-57.
- NOWACKI J., SOSIŃSKI J. 1993: *Spaelotis clandestina* (HARRIS, 1841) nowy dla fauny Polski przedstawiciel sówkowatych (*Lepidoptera, Noctuidae*). *Wiad. entomol.*, **12**: 223-226.
- PRÜFFER J., SOŁTYS E. 1974: Motyle ziemi Chełmińskiej i terenów sąsiednich. *Studia Soc. Sci. Tor.*, **10**: 1-88.
- RAZOWSKI J., PALIK E. 1969: Fauna motyli okolic Krakowa. *Acta zool. cracov.*, **14**: 217-310.
- ROMANISZYN J., SCHILLE F. 1929: Fauna motyli Polski. I. *Prace monogr. Kom. fizjogr. PAU, Kraków*, **6**: 1-552.

SKOU P. 1991: Nordens Ugler. Apollo Books, Stenstrup. 565 ss.

URBAHN E., URBAHN H. 1939: Die Schmetterlinge Pommerns mit einem vergleichenden Überblick über den Ostseeraum. Stet. ent. Ztg., **100**: 185-826.

WAŚALA R. 2001: *Xylomoia graminea* (GRAESER) (*Lepidoptera: Noctuidae*) gatunek nowy dla Puszczy Białowieskiej. Wiad. entomol., **20**: 95.

WOLF P. 1935: Die Grossschmetterlinge Schlesiens, 2: 161–344.